

סיכומי שיעור 2015-2016 סמסטר א'

מגזרים IFRS-8

סיכום ועריכה: אריה אברמוביץ'

תוכן עניינים

3.....	כיצד נקבע הביאור.....
3.....	יתרונות וחסרונות של גישת ההנהלה.....
3.....	יתרונות.....
4.....	חסרונות.....
4.....	תחולה.....
4.....	הגדרות – מגזרים.....
5.....	שלבי הכנת הביאור.....
10.....	פרקטיקה לעומת שאלות.....
10.....	פרקטיקה.....
13.....	פרקטיקה לעומת שאלות – המשך.....
13.....	שאלות.....
25.....	פרקטיקה לעומת שאלות – המשך.....
25.....	שאלות – המשך.....

שיעור מספר 18 - 8.2.2016

בהתאם להוראות IFRS-10 אנחנו מאחדים לעיתים חברות שהן לא הומוגניות, כך לדוגמא: הדו"ח המאוחד יכול לכלול חברה מסחרית, אם חברה תעשייתית ואם חברה פיננסית וכו'. למעשה, אנחנו מאחדים נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות עם שיעורי תשואה שונים ועם סיכונים שונים. עובדה זו מקשה על קריאת הדו"ח הכספי, על הבנתו וניתוחו. הפתרון לכך הוא ביאור. בביאור מפרקים את הדו"ח המאוחד לפעילויות או לאיזורים, ולגבי כל פעילות/איזורים מציגים מידע מסויים.

המטרה אם כך של הביאור המגזרי הוא מתן מידע אשר יאפשר לקוראי הדו"חות הכספיים להבין את המהות ואת התוצאות הכספיות של הפעילויות העסקיות השונות ואת הסביבה הכלכלית שבהן פועלת הישות.

כיצד נקבע הביאור

כיצד קובעים האם לפלח לפי פעילות או איזורים או כל פילוח שהוא? כיצד קובעים מה בדיוק נציג בביאור? האם את הרווח הגולמי או אולי את הרווח התפעולי או אולי רווח שהוא בכלל לא לפי כללי חשבונאות?

התקן מיישם את מה שמכונה בשפה מקצועית "גישת ההנהלה". הפילוח נקבע לפי המבנה הארגוני הפנימי של העסק, על-פי הדיווחים למקבל החלטות התפעולי הראשי, כאשר הוא בוחן את ביצועי המגזר ומקצה משאבים. אם הוא בוחן לפי פעילויות, זה מה שנציג בביאור. אם הוא בוחן לפי איזורים גיאוגרפיים, זה מה שנציג בביאור. אם הוא בוחן רווח תפעולי, זה מה שנציג בביאור. אם הוא בוחן רווח שלא לפי כללים חשבונאיים מקובלים, זה מה שנציג בביאור.

המשמעות אם כך היא שהביאור מהווה למעשה תמונת ראי לדיווח למקבל החלטות התפעולי הראשי.

יש לשים לב שהביאור הזה הוא חריג בנוף החשבונאי, כי כל מטרתו היא הרלוונטיות, השימושיות למשקיע והעקרונות החשבונאיים המקובלים הופכים להיות משניים.

יתרונות וחסרונות של גישת ההנהלה

יתרונות-

1. ניתן להבין טוב יותר את העסק בכללותו ובפרט את הדו"ח הכספי, שכן בפני קורא הדו"חות פרוס המבנה הארגוני הפנימי של העסק ודרך קבלת החלטות.
2. המשקיע רואה את העסק "מבעד לעיני ההנהלה". הוא מקבל בדיוק את אותם נתונים אשר עומדים בפני מקבל החלטות התפעולי הראשי, ועל-כן: הוא יכול לחזות החלטות עתידיות.
3. עלות הכנה נמוכה- הכול מוכן, זה הדיווח להנהלה.
4. מונע דיון כפול בדירקטוריון- בדירקטוריון דנים גם במגזרים הכלכליים ודנים גם במגזרים הרשומים בדו"חות הכספיים, ואם זה אותם מגזרים אין צורך לדון פעמיים.

חסרונות-

1. סודיות- הישות מגלה מידע סודי. היא בעצם מגלה את המבנה הארגוני הפנימי ואת דרך קבלת החלטות ואת האסטרטגיה.
2. אין אפשרות כמעט לבצע השוואה- הסיבה לכך היא שכל ישות מפלחת משהו אחר, וגם אם היא מפלחת אותו דבר, כל ישות מציגה משהו אחר בביאור. יש לשים לב שיש כאן פגיעה בעקרון ההשוואתיות, אבל אם אנחנו שוקלים במאזניים את עקרון הרלוונטיות מול עקרון ההשוואתיות, הרלוונטיות גובר, דהיינו : עדיף להציג מידע רלוונטי שאינו בר השוואה, מאשר הפוך.

תחולה

התקן חל על :

1. דו"חות נפרדים ועצמאיים של חברות אשר ני"ע שלהן נסחרים.
2. דו"חות מאוחדים של חברת אם אשר ני"ע שלה נסחרים.
3. אם חברת אם כאמור מפרסמת גם דו"חות מאוחדים וגם דו"חות נפרדים, היא חייבת להציג את הביאור רק בדו"חות המאוחדים.
4. אם ישות שהתקן לא חל עליה בוחרת להציג ביאור מגזרי, היא חייבת לעשות זאת לפי הוראות התקן.

הגדרות – מגזרים-

1. מגזר פעילות- זהו רכיב של ישות אשר מקיים שלושה תנאים במצטבר :
 - א. יש לו פעילות אשר עשויה להניב הכנסות והוצאות, גם אם מדובר על הכנסות והוצאות בין מגזר למגזר.
 - ב. התוצאות התפעוליות שלו נסקרות באופן סדיר על-ידי מקבל החלטות התפעולי הראשי, כאשר הוא מקצה משאבים ובוחר את ביצועי המגזר.
 - ג. יש לגביו מידע כספי נפרד וזמין.

דגשים:

- א. יש לשים לב שהקריטריון הראשון דורש פוטנציאל להכנסות, וזה אומר שגם עסקים בהקמה וחברות הזנק יכולים להיחשב כמגזר.
- ב. לא כל רכיב בישות מהווה מגזר, לדוגמא: ההנהלה אינה מהווה מגזר, שכן אין לה פוטנציאל להפיק הכנסות בפני עצמה.
- ג. הקריטריון השני דורש סקירה על-ידי מקבל החלטות התפעולי הראשי. השאלה היא מיהו? הוא לא מזוהה על-ידי אדם מסויים, אלא על-ידי תפקיד. התפקיד הוא בחינת ביצועי המגזר והקצאת משאבים. ישנן ישויות שהמנכ"ל מבצע את התפקיד הזה, ישנן ישויות אחרות שיש מנהל תפעולי ראשי שמבצע את התפקיד הזה, ישנן ישויות אחרות שאת התפקיד הזה מבצעים קבוצה של דירקטורים ביצועיים.

- ד. מבנה ארגוני פנימי של העסק הוא כזה שבדר"כ בראש כל מגזר עומד מנהל, ואותו מנהל מדווח על תוצאות המגזר למקבל ההחלטות התפעולי הראשי. בהחלט ייתכן כי מנהל מסויים יהיה אחראי על כמה מגזרים, ובהחלט ייתכן כי מקבל ההחלטות התפעולי הראשי יהיה אחראי על חלק מהמגזרים.
- ה. הגדרת מגזר בדר"כ תייצג סוג פילוח אחד, אותו כמובן נציג בביאור, אבל יכולים להיווצר גם מקרים שבהם הפילוח לא לחלוטין ברור, לדוגמא: המנהלים מדווחים למקבל ההחלטות גם לפי מגזרים עסקיים וגם לפי מגזרים גיאוגרפיים. השאלה היא מה נציג בביאור? במקרה הזה, עלינו לבחון על מה חלה אחריות המנהלים, על מה הם נבחרים, לפי מה מוקצים המשאבים, ובהתאם לכך לקבוע את הפילוח בביאור.
- ו. ישנם עסקים הפועלים בשיטת המטריצה. הכוונה היא שיש מנהל מסויים שאחראי על התחום, ומנהל אחר שאחראי על איזור, ואז השאלה איך לפלח? הפעם האחריות של המנהלים היא זהה. במקרה הזה אנחנו צריכים לבדוק איזה פילוח יהיה עקבי יותר עם העקרון המרכזי של התקן. העקרון המרכזי הוא מתן מידע אשר יאפשר לקוראי הדו"חות הכספיים להבין את המהות ואת התוצאות הכספיות של הפעילויות העסקיות השונות בהן עוסקת הישות ואת הסביבה הכלכלית שבהן היא פועלת. במילים פשוטות, הישות צריכה לבחור את אותו פילוח אשר יעזור יותר לקוראי הדו"חות.
2. סכומים מדווחים- אלו הם הסכומים אותם אנחנו מציגים בביאור. להזכירכם, הסכומים האלו הם "העתק-הדבק" מהדיווח למקבל ההחלטות התפעולי הראשי, והם לא חייבים להיות לפי כללי חשבונאות מקובלים. הסכומים האלה כוללים הקצאות רק אם הם בוצעו על בסיס סביר בדיווח הפנימי. השאלה היא מה קורה אם בדיווח הפנימי מקבל ההחלטות מקבל את החלטותיו לגבי כל מגזר לפי מדד שונה, לדוגמא: עבור מגזר אחד לפי רווח גולמי, עבור מגזר שני לפי רווח תפעולי וכך הלאה. אם כך פועל מקבל ההחלטות, זה מה שנציג בביאור.
- מה קורה אם מקבל ההחלטות בוחן עבור כל אחד מהמגזרים יותר מממד אחד, לדוגמא: עבור כל אחד מהמגזרים הוא בוחן גם את הרווח התפעולי וגם EBITDA (רווח תפעולי לא כולל פחת והפחתות). במקרה הזה נציג בביאור את מה שיותר קרוב לכללים חשבונאיים מקובלים, בדוגמא שלנו: רווח תפעולי.
3. מגזר אנכי- זהו מגזר שרוב הכנסותיו נובעות ממגזרים אחרים, לדוגמא: מגזר אחד עוסק בייצור חומרי גלם, ומוכר את התוצרת למגזר השני, אשר מייצר את המוצר הסופי ומוכר לחיצוניים. בדוגמא הזו, מגזר אחד מכונה "מגזר אנכי".
4. סכומים שלא הוקצו/פריטים כלל-חברתיים- אלו הם סכומים ברמה של התאגיד בכללותו ושאינם מוקצים ספציפית למגזר מסויים, לדוגמא: שכר מנכ"ל.

שלבי הכנת הביאור

1. זיהוי מקבל ההחלטות התפעולי הראשי, זיהוי הפילוח וזיהוי הסכומים המדווחים- עלינו לזהות את הפונקציה אשר בוחנת את ביצועי המגזר ומקצה משאבים. ברגע שעשינו זאת,

- עלינו לבקש את הדיווחים על-פיהם מתקבלות ההחלטות, ואז כמעט עושים העתק-הדבק, כי לפי זה אנחנו רואים את הפילוח, ולפי זה אנחנו רואים איזה סכומים מדווחים.
2. הקבצת מגזרים דומים- מה קורה אם בדיווח הפנימי מדווחים שניים או יותר מגזרים בנפרד וההנהלה רוצה בביאור להציג אותם יחדיו כמקשה אחת. השאלה היא האם נאפשר לה? מצד אחד נראה שלא, כי זו דרך למשחקים, למשל: "החבאת הפסדים". מצד שני, אם הם באמת דומים אז זה יכול לתרום לציבור, ולכן: התקן קובע שניתן לקבץ מגזרים דומים אם מתקיימים שלושה תנאים במצטבר:
- א. זה משפר את העקרון המרכזי של התקן, דהיינו: מתן מידע אשר יאפשר לקוראי הדו"חות להבין את המהות ואת התוצאות הכספיות של הפעילויות העסקיות השונות בהן פועלת הישות, ואת הסביבה הכלכלית שבהן היא פועלת.
- ב. הם מציגים ביצועים כלכליים דומים בטווח הארוך, דהיינו: הרווח הגולמי שלהם דומה בטווח הארוך.
- ג. הם דומים בכל הקריטריונים של הדמיון הבאים:
- i. אופי המוצר.
 - ii. אופי הליכי הייצור.
 - iii. סוג הלקוחות.
 - iv. שיטת השיווק.
 - v. במקרים הרלוונטיים- הסביבה הכלכלית זהה, כגון: פיקוח על הבנקים, פיקוח על חברות ביטוח וכו'.
3. קביעת המגזרים החשובים- לפי גישת ההנהלה הטהורה היינו אמורים להציג בביאור את כל המגזרים אשר בוחן מקבל ההחלטות התפעוליים הראשי, אבל ישנן חברות עם עשרות מגזרים, ויכול להיווצר עודף מידע עצום, ועל-כן: התקן מציג בפנינו סדרה של מבחנים כמותיים ואיכותיים אשר מטרתה לקבוע אלו מגזרים הם חשובים ואלו לא. לגבי כל מגזר חשוב נציג מידע בנפרד, ולגבי כל המגזרים הלא חשובים גם יחד נציג מידע ביחד תחת הכותרת "אחרים/לא חשובים"

מבחן 1: מבחנים כמותיים- התקן מציג בפנינו שלושה מבחנים כמותיים וכדי שמגזר יחשב כחשוב הוא צריך לעמוד רק באחד מהם:

מגזר 1	מגזר 2	מגזר 3	מגזר 4	סה"כ
100,000	200,000	10,000	20,000	330,000
100,000	10,000	(80,000)	(20,000)	(א)
120,000	280,000	60,000	10,000	470,000

(א) מתפצל למרוויחים- 110,000, מפסידים- (100,000)

א. מבחן ההכנסות המדווחות- כל מגזר שההכנסות המדווחות שלו מהוות 10% לפחות מסך ההכנסות המדווחות הוא מגזר חשוב. בדוגמא שלנו : $33,000 = 10\% * 330,000$. מגזר 1 ומגזר 2 הם החשובים.

ב. מבחן הרווח המדווח- נבדוק מה יותר גבוה בערך מוחלט: הרווח של המרוויחים או ההפסד של המפסידים, ואז כל מגזר שהרווח/הפסד בערך מוחלט מהווה 10% לפחות מהגבוה כאמור, הוא מגזר חשוב. בדוגמא שלנו, הרווח של המרוויחים גבוה יותר : $11,000 = 10\% * 110,000$, ולכן : המגזרים החשובים הם 1, 3, 4.

ג. מבחן הנכסים המדווחים- כל מגזר שהנכסים המדווחים שלו מהווים 10% לפחות מסך הנכסים המדווחים מהווה מגזר חשוב. בדוגמא שלנו : $47,000 = 10\% * 470,000$. המגזרים החשובים : 1, 2,

דגש: כאמור, כדי שמגזר יהיה חשוב הוא צריך לעבור רק את אחד המבחנים וברגע שהוא עבר, חובה להציג עליו מידע. אין שיקול דעת להנהלה.

מבחן 2 : מבחנים איכותיים- תקף רק לגבי מגזרים שלא עמדו במבחנים הכמותיים. בפני ההנהלה יש שלוש אפשרויות :

א. להציג חלק מהם בנפרד, על-אף שהם לא עברו את המבחנים הכמותיים. הרעיון הוא שייתכן שיש מגזר קטן, אבל דווקא בו ההנהלה רוצה להשקיע.

ב. אם יש שניים או יותר מגזרים דומים, היא יכולה לקבץ אותם ביחד ולהציג בנפרד, אבל את האפשרות הזו היא רשאית לעשות אך ורק אם הם מצגיגים ביצועים כלכליים דומים, ואך ורק אם הם עומדים ברוב הקריטריונים של הדמיון.

יש לשים לב שאין כאן דרישה כמו מקודם לכל הקריטריונים, אלא רק לרוב. הדרישה היא מקילה יותר, כי בכל מקרה לכאורה מדובר על מגזרים פחות חשובים.

ג. נציג במסגרת "אחרים/לא חשובים"

מבחן 3 : כלל ההמשכיות- הסוג הזה נועד לסדר את הביאור של השנה יחסית למספרי ההשוואה והוא כולל שתי הוראות :

א. אם מגזר עומד במבחנים של השנה, ולא דווח אשתקד בנפרד (דהיינו : דווח באחרים), נבצע תיקון רטרואקטיבי, כלומר : נוציא אותו מאחרים, ונרשום אותו בנפרד.

ב. אם מגזר דווח אשתקד בנפרד והשנה הוא לא עמד במבחנים ולדעת ההנהלה יש לו חשיבות מתמשכת, יש להציג אותו בנפרד השנה.

ההוראה הזו טיפה מיותרת, כי כבר בסוג הקודם ההנהלה הייתה רשאית להציג את המגזר בנפרד.

מבחן 4 : מגבלה פרקטית- התקן ממליץ שמקסימום המגזרים החשובים יהיו 10 מגזרים, ואם יוצא יותר מכך, פשוט נקבץ.

מבחן 5 : עיקר הפעילות- ביצענו מספר מבחנים שעל-פיהם קבענו מי הם המגזרים החשובים. השאלה היא האם הם מהווים את עיקר הפעילות.

התקן קובע שנבדוק האם ההכנסות מחיצוניים שלהם מהוות לפחות 75% מההכנסות בדו"ח המאוחד. אם כן, הם מהווים את עיקר הפעילות, וזה מה שנציג בביאור. אם לא, נצטרך להציג עוד מגזרים חשובים. השאלה היא איזה? נבחר את הקריטריון של ההכנסות מחיצוניים – למי שיש יותר הכנסות מחיצוניים. זאת כדי שנוכל לעמוד במבחן הזה.

4. הצגת הביאור- הביאור מורכב משלושה חלקים :

א. ביאור מילולי-

עקרונות:

- i. מידע על סוג הפילוח וכיצד נקבע.
- ii. מידע על הסכומים המדווחים, ואם הם לא לפי כללי חשבונאות מקובלים, אז יש לתת הסבר להבדלים העקרוניים.
- iii. מידע על הקבצות אם בוצעו.
- iv. מידע על שיטת ההקצאות.
- v. מידע על תיקונים רטרואקטיביים למיניהם.
- vi. מידע מפורט על המגזרים החשובים.
- vii. מידע כללי על המגזרים הכלולים באחרים.
- viii. מידע על אחוז רווח בעסקאות פנימיות.

ב. ביאור עיקרי- זהו הביאור המספרי. בביאור המוצג בדפים המצורפים, מגזרים 1-3 הם המגזרים שיצאו לנו חשובים במבחנים, ולכן: אנו נותנים עליהם מידע בנפרד. מגזרים אחרים זה בעצם כל המגזרים שיצאו לנו לא חשובים. להזכירם, שהביאור הוא לפי הדיווח הפנימי והוא לא בהכרח לפי עקרונות חשבונאיים מקובלים, ולכן: עלול להיווצר מצב שבו קורא הדו"חות לא יבין את הקשר בין המספרים המוצגים בביאור, לבין הדו"ח המאוחד, ולכן: אנחנו מציגים לו התאמות כשבכל סוג של התאמה אנחנו מזהים אותה בנפרד, לדוגמא: התאמות בגין עסקאות פנימיות, מדיניות וכו'.

הביאור העיקרי מחולק לשני חלקים :

i. כולל הכנסות, רווח, נכסים, התחייבויות- בכל ישות חובה להציג את הרווח המדווח, ובדר"כ גם את ההכנסות תוך הפרדה בין הכנסות מחיצוניים להכנסות בין-מגזריות. לגבי נכסים והתחייבויות, אנחנו לא מציגים בכל ביאור, אלא אך ורק אם זה מדווח למקבל ההחלטות התפעולי הראשי.

לגבי הפריטים:

הכנסות- ברור שאת ההכנסות הפנימיות נצטרך להתאים כי הן לא מופיעות בדו"ח המאוחד.

רווח- המטרה היא להגיע בביאור עד הרווח לפני מס, כך לדוגמא: אם הרווח המדווח הוא רווח תפעולי, אז מתחת לכל מגזר נציג את הרווח התפעולי, ואז נבצע התאמות כדי להגיע לתוצאה במאוחד, אבל מכאן ואילך אנחנו נרשום

את כל הסעיפים עד הרווח לפני מס במאוחד, כלומר: הוצאות שלא הוקצו (שכר מנכ"ל), הכנסות מימון, הוצאות מימון, רווחי אקוויטי- כל אלה יירשמו רק במאוחד.

אם לדוגמא הרווח המדווח הוא רווח לפני מס, אז הדבר היחידי שנצטרך לעשות זה להוריד הוצאות שלא הוקצו.

אם הרווח המדווח הוא רווח נקי- לכאורה, צריך לחזור אחורה, אבל אז התקן קובע שלא, נציג את הרווח הנקי ולא נחזור אחורה.

נכסים- לגבי הנכסים המדווחים, עלינו להגיע מהנכסים המדווחים לסך הנכסים בדו"ח המאוחד. אז נכסים שלא הוקצו, זה למעשה ההפרש בין הנכסים המדווחים לבין הנכסים במאוחד.

לגבי ההתחייבויות, כנ"ל- צריך להגיע מסך ההתחייבויות המדווחות להתחייבויות במאוחד, ועל-כן: ההתחייבויות שלא הוקצו הן ההפרש.

ii. כולל נתוני מידע- זוהי רשימה סגורה המופיעה בתקן ובביאור אנחנו מציגים

רק חלק מהרשימה, ואנחנו צריכים לבחור. השאלה היא איך נדע מה לבחור? התקן נותן שני קריטריונים:

(1) אם הפריט נמצא בתוך הסכומים המדווחים, לדוגמא: אם הרווח המדווח הוא רווח תפעולי, אז עבור מגזר פיננסי נבחר הכנסות מימון נטו ועבור כל המגזרים האחרים נבחר פחת והפחותות. לעומת זאת, אם הרווח המדווח הוא רווח לפני מס, אז נבחר הכנסות מימון, הוצאות מימון, פחת וכו'.

(2) אם זה מדווח למקבל ההחלטות התפעולי הראשי, אז גם אם זה לא כלול בסכומים המדווחים נכניס אותו, לדוגמא: נניח שהרווח המדווח הוא EBITDA, האם צריך לכלול בנתוני המידע? על פניו- לא, אבל אם בכל מקרה הפחת מדווח למקבל ההחלטות התפעולי הראשי, כן נציג אותו כנתון מידע.

ג. ביאור נוסף- הוא נועד להוסיף מידע ולא לחזור על מידע, ולכן: אנחנו מציגים אותו אך ורק אם הוא לא מופיע בביאור העיקרי. הביאור הנוסף כולל שלושה חלקים:

i. מגזרים עסקיים- לכל מגזר עסקי נציג את ההכנסות מחיצוניים.

ii. אזורים גיאוגרפיים- איזור גיאוגרפי יכול להיות מפולח או לפי מיקום הנכס, או לפי מיקום הלקוח, לדוגמא: המגזר ממוקם בישראל ומוכר בארה"ב. המיקום יכול להיות או ישראל (הנכס) או ארה"ב (הלקוח). בכל מקרה, לכל איזור גיאוגרפי נציג את ההכנסות מחיצוניים ואת הנכסים הלא שוטפים, לא כולל נכסים פיננסיים, הטבות לעובדים, מסים נדחים וביטוח.

הערה: התקן כעקרון דורש הפרדה בין האיזור המקומי לבין שאר העולם כמקשה אחת, אבל אם ההפרדה למדינות היא מהותית יש להפריד (אנחנו תמיד מפרידים).

.iii. ביאור לקוחות עיקריים- כל לקוח שהמכירות אליו הן לפחות 10% מהמכירות במאוחד, נציג מידע על סכום המכירה, ועל המגזרים המוכרים. כמו-כן, אנחנו לא מגלים את שמו של הלקוח, ואנחנו לא מגלים כמה כל מגזר מכר. הביאור יראה כדלקמן :

מספר סידורי	סכום מכירה	מגזרים מוכרים
(1)	200,000	אלק', חשמל
(2)	140,000	מחשבים, מזון

לצורך מבחן ה-10%, אם ובנותיה זה לקוח אחד, משרדי ממשלה וחברות בשליטתה זה לקוח אחד.
הערה: הביאור הנוסף הוא לפי כללי חשבונאות מקובלים ולפי עסקאות עם חיצוניים בלבד.

פרקטיקה לעומת שאלות

פרקטיקה- בפרקטיקה הכנת ביאור המגזרים הוא נושא פשוט. השאלה היא מה עושים?
 שלב 1: מזהים את מקבל ההחלטות התפעולי הראשי- ברגע שזיהינו אותו אנחנו מסתכלים על הדיווח הפנימי ובאמצעותו אנחנו יודעים את הפילוח וגם את הסכומים המדווחים.
 שלב 2: הקבצת מגזרים דומים- אם ההנהלה רוצה לקבץ מגזרים דומים, נבדוק אם התנאים מתקיימים, ואם כן נקבץ.
 שלב 3: עריכת מבחנים לקביעת המגזרים החשובים
 שלב 4: עריכת הביאור- כלומר: בפרקטיקה כל מה שצריך לעשות לאחר שזיהינו את מקבל ההחלטות הראשי, הוא למעשה לערוך מבחנים ולהציג את הביאור. בנוסף, כדי להציג את הביאור, צריך לבצע התאמות לדו"ח המאוחד וצריך לבחור נתוני מידע.
דוגמא: להלן הדיווח למקבל ההחלטות התפעולי הראשי :

סה"כ	מגזר 5	מגזר 4	מגזר 3	מגזר 2	מגזר 1	
1,790,000	50,000	40,000	300,000	600,000	800,000	מכירות
(א)	18,000	(10,000)	100,000	100,000	120,000	רווח תפעולי
1,930,000	80,000	50,000	500,000	500,000	800,000	נכסים תפעוליים
250,000	50,000	20,000	50,000	80,000	50,000	התחייבויות תפעוליות

(א) מתפצל ל: מפסידים- (10,000), מרוויחים- 338,000.

נתונים נוספים :

1. מגזר 1 מוכר למגזר 2 מלאי תמורת 100,000. אחוז הרווח הגולמי- 10%, המלאי טרם מומש.
2. הוצאות תפעוליות שלא הוקצו- 80,000, הוצאות מימון- 50,000, נכסים שלא הוקצו- 200,000, התחייבויות שלא הוקצו- 100,000.
3. הוצאות פחת של כל מגזר- 20,000.
4. מגזר 3 רכש במהלך השנה רכוש קבוע בסך 200,000.
5. ההנהלה רוצה בדיווח החיצוני לקבץ את מגזר 2 ו-3. המגזרים הנ"ל מציגים ביצועים כלכליים דומים לזמן ארוך, המוצר שלהם דומה, הליכי הייצור שלהם דומים, סוג הלקוחות ושיטות השיווק דומות.
6. הנח כי כל מגזר פועל בתחום פעילות אחר.

נדרש : הצג ביאור מגזרי.

פתרון :

שלב 1 : זיהוי מקבל ההחלטות התפעולי הראשי- כשאנו מזהים את מקבל ההחלטות, אנו בעצם רואים את הדיווח, וברגע שאנחנו רואים את הדיווח, אנחנו כבר יודעים את הפילוח (לפי תחומי פעילות), ואנחנו כבר יודעים מה להציג בביאור.

שלב 2 : הקבצת מגזרים דומים- ההנהלה רוצה לקבץ את מגזרים 2 ו-3, ומכיוון שהם מציגים ביצועים פיננסיים דומים בטווח הארוך, ומכיוון שהם דומים בכל מאפייני הדמיון, אנחנו מקבצים אותם. המשמעות המיידית היא שמרגע זה אנו מתייחסים למגזר 2 ולמגזר 3 כאל מגזר אחד.

שלב 3 : קביעת המגזרים החשובים- נבצע את סדרת המבחנים כדי להחליט אלו מגזרים יוצגו בנפרד, ואילו יוצגו במסגרת אחרים.

סוג 1 : מבחנים כמותיים

א. מבחן ההכנסות המדווחות- $179,000 = 10\% * 1,790,000$. המגזרים החשובים הם מגזר 1, והמגזר המקובץ 2+3.

ב. מבחן הרווח המדווח- יש לשים לב שבערך מוחלט המרוויחים מרוויחים יותר: $33,800 = 10\% * 338,000$. המגזרים החשובים הם מגזר 1, והמגזר המקובץ 2+3.

ג. מבחן הנכסים המדווחים- $193,000 = 10\% * 1,930,000$. המגזרים החשובים הם מגזר 1 והמגזר המקובץ.

מסקנה : על סמך המבחנים הכמותיים מגזר 1 והמגזר המקובץ הם המגזרים החשובים.

סוג 2 : מגזרים שלא עמדו במבחנים הכמותיים – מבחן איכותי- אם ההנהלה אינה דורשת להציג אחד מהם בכל זאת בנפרד או לקבץ, אז אנחנו מציגים במסגרת אחרים, במילים אחרות: מגזרים 4 ו-5 יוצגו במסגרת אחרים.

סוג 3 : כלל ההמשכיות- אין כאן בדוגמא הזאת, כי לא נתונים מספרי השוואה.

סוג 4 : מגבלה פרקטית- אין חריגה, מקסימום 10 מגזרים.

סוג 5 : מבחן עיקר הפעילות- $75\% > \frac{(800,000-100,000)+900,000}{1,790,000-100,000}$, ולכן: הם מהווים את עיקר הביאור.

שלב 4 : הצגת הביאור- בפרקטיקה מציגים 3 חלקים :

1. ביאור מילולי- אנחנו מוותרים עליו.
2. ביאור עיקרי- מוצג להלן.
3. ביאור נוסף- לא קיבלנו נתונים לגביו.

לפני שנבצע את הביאור העיקרי, צריך לבחור נתוני מידע מתוך רשימה סגורה. נבחר את הוצאות הפחת, כי הן כלולות בתוך הרווח התפעולי, ונבחר השקעות בנכסים לא שוטפים כי הן כלולות בנכסים המדווחים.
 כעת נציג את הביאור :

<u>מאוחז</u>	<u>התאמות-ע.פ.</u>	<u>אחרים</u>	<u>מגזר 2+3</u>	<u>מגזר 1</u>	
1,690,000	-	90,000	900,000	700,000	מכירות לחיצוניים
-	(100,000)	-	-	100,000	מכירות בין-מגזריות
1,690,000	(100,000)	90,000	900,000	800,000	סה"כ
318,000	= (10,000) 100,000*10%	8,000	200,000	120,000	רווח מדווח
(80,000)	-	-	-	-	הוצי' שלא הוקצו
(50,000)	-	-	-	-	הוצי' מימון
188,000	(10,000)	8,000	200,000	120,000	רווח לפני מס
1,920,000	(10,000)	130,000	1,000,000	800,000	נכסים מדווחים
200,000	-	-	-	-	נכסים שלא הוקצו
2,120,000	(10,000)	130,000	1,000,000	800,000	סה"כ
250,000	-	70,000	130,000	50,000	התחייבויות מדווחות
100,000	-	-	-	-	התחייבויות שלא הוקצו
350,000	-	70,000	130,000	50,000	סה"כ
100,000	-	40,000	40,000	20,000	נתוני מידע פחת
200,000	-	-	200,000	-	השקעות בנכסים לא שוטפים

שיעור מספר 19 - 15.2.2016**פרקטיקה לעומת שאלות – המשך-**

שאלות- בתרגילים אנחנו נדרשים לשחק שני תפקידים :

1. התפקיד בפרקטיקה האמיתי של זה שמכין את הביאור, כלומר : נצטרך לקבץ מגזרים דומים, לעשות מבחנים, לבצע התאמות, לבחור את נתוני המידע ולהציג את הביאור.
2. תפקיד של מנהל המגזר- הכוונה היא שאנחנו נדרשים לייצר את הנתונים, כך לדוגמא : נקבל נתונים ממאזני בוחן, ונצטרך לשחזר את הרווח התפעולי, לשחזר את הנכסים המדווחים ולפעמים גם נקבל נתונים שגויים, ונצטרך לתקן אותם.

הגורמים בהם ניתקל בשאלות-

גורם 1 : הבחנה בין "עסקאות בין מגזריות" לבין "עסקה בתוך המגזר"- עסקה בין מגזרית- זוהי עסקה בין מגזר אחד למגזר אחר. להזכירכם, שהגדרת מגזר כוללת פעולות אשר עשויות ליצור הכנסות, גם אם מדובר על הכנסות בין מגזריות. המשמעות היא שבביאור שאותו אנחנו מציגים הנתונים מנופחים, כי זה כולל עסקאות פנימיות, אבל כדי שקורא הדו"חות יבין את הקשר בין הביאור לבין הדו"ח על המצב הכספי, אנחנו מבצעים עבורו התאמות.

עסקה בתוך המגזר- ייתכן שמגזר מסויים מורכב מכמה חברות, לדוגמא: מגזר המחשבים מורכב מחברה הפועלת בישראל, חברה שנייה בארה"ב, חברה שלישית בתאילנד, אבל בביאור אנחנו מציגים פשוט מגזר מחשבים, ואז אם חברה אחת מכרה לחברה שתיים, אנחנו בכלל לא רוצים להראות את זה בביאור. בפרקטיקה, הנתונים המדווחים למקבל ההחלטות, הם כבר בלי העסקה הזאת אז אין בעיה, אבל אנחנו בתרגילים נקבל נתונים שכוללים את העסקה הזאת, ואז נצטרך לתקן אותה.

דוגמא 1 : בשנת 2015 מכר מגזר 1 למגזר 2 מלאי תמורת 40,000, רווח גולמי- 10% . המלאי טרם מומש.

נדרש : הצג את ההשפעה על הביאור.

פתרון :

מאוחד	התאמה	מגזר 2	מגזר 1	
-	(40,000)	-	40,000	מכירות פנימיות
-	(4,000)	-	4,000	רווח מדווח
36,000	(4,000)	40,000	-	נכסים מדווחים

אנחנו מזהים שמדובר על עסקה בין מגזרית. המשמעות היא שהנתונים הם בסדר. אלו הם הנתונים שנציג בביאור, אבל מכיוון שבדו"ח המאוחד אין כמובן עסקאות פנימיות, נבצע התאמות :

ברוטו

י.פ -

שינוי (4,000) ← מתפצל ל: ביטול מכירות- (40,000), ביטול ע. המכר- 36,000

י.ס = (4,000) = 40,000 * 10%

ח' מכירות	40,000	← מכירות, רווח מדווח
ז' ע. המכר	36,000	← רווח מדווח
ז' מלאי	4,000	← נכסים מדווחים

דוגמא 2 : מגזר 1 מורכב משתי חברות: חברה א' וחברה ב'. בשנת 2015 מכרה חברה א' לחברה ב' מלאי תמורת 40,000 ₪, רווח גולמי- 10%, המלאי טרם מומש.

נדרש : הצג את ההשפעה על הביאור המגזרי.

פתרון :

<u>מאוחד</u>	<u>התאמה</u>	<u>מגזר 2</u>	<u>מגזר 1</u>	
-	-	-	40,000	מכירות פנימיות
-	-	-	<u>(40,000)</u>	
-	-	-	-	
-	-	-	4,000	רווח מדווח
-	-	-	<u>(4,000)</u>	
-	-	-	-	
-	-	-	40,000	נכסים מדווחים
-	-	-	<u>(4,000)</u>	
-	-	-	36,000	

אנחנו מזהים שמדובר על עסקה בתוך המגזר, ועסקה כזו אנחנו בכלל לא רוצים להציג לקוראי הדו"חות, ולכן : בנייר העבודה, אנחנו חייבים לתקן את הסכומים. יש לשים לב שקורא הדו"חות יראה במכירות הפנימיות 0, ברווח המדווח 0, ו-36,000 בנכסים המדווחים.

אם כך, מבחינה טכנית עסקה בין מגזרית אנחנו רושמים בטור של ההתאמות בנייר העבודה, ועסקה בתוך המגזר אנחנו רושמים בתור של המגזר עצמו.

גורם 2 : סוגים של עסקאות בין מגזרים-

עקרון כללי- אם נסתכל על הביאור, ניתן להבחין בין שתי קבוצות של מספרים :

1. מספרים המופיעים מתחת למגזרים, כמו רווח מדווח, נכסים מדווחים וכו'.
 2. מספרים המופיעים אך ורק בדו"ח המאוחד, כגון : הוצאות שלא הוקצו, נכסים שלא הוקצו וכו'. להזכירכם, שקראנו להם "פריטים כלל חברתיים".
- לגבי כל סעיף וסעיף בעסקה הפנימית, עלינו להבין האם הוא משפיע על הקבוצה הראשונה או על הקבוצה השנייה.

אם הוא משפיע על הקבוצה הראשונה, נבצע התאמות. לעומת זאת, אם הסעיף משפיע על הקבוצה השנייה, נתקן את המספר עצמו.

סוג 1 : עסקה פנימית של מלאי- כבר עשינו.

סוג 2 : עסקה פנימית של מלאי שהופך לר"ק- לדוגמא : ב-1/15 מגזר 1 מכר למגזר 2 מלאי תמורת 40,000 ₪, רווח גולמי- 10%. מגזר 2 מטפל במלאי כר"ק, ומפחית ל-8 שנים. הנח כי הרווח המדווח הוא רווח תפעולי, והנכסים המדווחים כוללים רכוש קבוע.

נדרש : הצג את ההשפעה על הביאור המגזרי.

פתרון :

<u>מאוחד</u>	<u>התאמה</u>	<u>מגזר 2</u>	<u>מגזר 1</u>	
-	(40,000)	-	40,000	מכירות פנימיות
(4,500)	(3,500)	(5,000)	4,000	רווח מדווח
31,500	(3,500)	35,000	-	נכסים מדווחים
<u>נתוני מידע</u>				
4,500	(500)	5,000	-	פחת
36,000	(*) (4,000)	40,000	-	השקעות בנכסים

אנחנו מזהים שמדובר על עסקה בין מגזרית, ולכן : הנתונים שקיבלנו הם נכונים. אנחנו רק צריכים לבצע התאמות למאוחד :

ברוטו

י.פ.	-
שינוי	(3,500) (א)
י.ס.	$40,000 * 10\% * \frac{7}{8} = (3,500)$

(א) מתפצל ל : ביטול מכירות- (40,000), ביטול ע. המכר- 36,000, ביטול פחת- 500

ח' מכירות	40,000	← נכנס למכירות ולרווח מדווח
ז' ע. המכר	36,000	← נכנס לרווח מדווח
ז' הוצ' פחת	500	← נכנס לרווח מדווח ולנתוני מידע
ז' ר"ק	3,500	← נכנס לנכסים מדווחים ולנתוני מידע (*)

(*) מידע כזה אומר שזה משפיע על נתוני המידע, אבל צריך להיזהר כי חייבים להפעיל מחשבה : הסכום שונה מ-3,500.

מגזר 2 רשם עלות של רכוש קבוע בסך 40,000. השאלה היא כמה העלות של הרכוש קבוע מבחינת הקבוצה. מבחינת הקבוצה יש מעבר ממלאי לר"ק בסכום של 36,000, ולכן : ההתאמה היא 4,000.

סוג 3 : עסקה פנימית של רכוש קבוע- לדוגמא : ב-1/15 מכר מגזר 1 למגזר 2 רכוש קבוע תמורת 80,000. העלות המופחתת- 60,000, אורך החיים- 5 שנים.
2 הנחות בלתי-תלויות :

1. הרווח המדווח הוא רווח תפעולי, הנכסים המדווחים הם נכסים תפעוליים.
2. הרווח המדווח הוא EBITDA (רווח תפעולי לא כולל פחת), הנכסים המדווחים לא כוללים רכוש קבוע.

נדרש : הצג את ההשפעה על הביאור המגזרי.

פתרון :

הנחה 1 :

<u>מאוחד</u>	<u>התאמה</u>	<u>מגזר 2</u>	<u>מגזר 1</u>	
(12,000)	(16,000)	(16,000)	20,000	רווח מדווח
48,000	(16,000)	64,000	-	נכסים מדווחים

נתוני מידע

12,000	(4,000)	16,000	-	פחת
-	(20,000)	-	20,000	רווח הון
-	(80,000) (*)	80,000	-	השקעות בנכסים

אנו מזהים שמדובר על עסקה בין מגזרית, ולכן : הנתונים הם נכונים, אנחנו צריכים לבצע התאמות.

ברוטו

י.פ -

שינוי (16,000) ← מתפצל ל : ביטול רווח הון- (20,000), ביטול פחת- 4,000

י.ס (16,000) = $20,000 \times \frac{4}{5}$

ח' רווח הון 20,000 ← נכנס לרווח ולנתוני מידע

ז' הוצ' פחת 4,000 ← נכנס לרווח ולנתוני מידע

ז' ר"ק 16,000 ← נכנס לנכסים ולנתוני מידע (*)

(*) מגזר 2 רשם עלות של רכוש קבוע- 80,000. השאלה היא מה העלות מבחינת הקבוצה? התשובה היא 0, מבחינתה לפני העסקה כבר היה רכוש קבוע, ולכן : ההתאמה היא של כל ה-80,000.

הנחה 2 :

<u>מאוחד</u>	<u>התאמה</u>	<u>מגזר 2</u>	<u>מגזר 1</u>	
-	(20,000)	-	20,000	רווח מדווח
-	-	-	-	נכסים מדווחים

נתוני מידע

-	(20,000)	-	20,000	רווח הון
---	----------	---	--------	----------

<u>כלל חברתי</u>	
16,000	הוצ' שלא הוקצו
<u>(4,000)</u>	
12,000	
64,000	נכסים שלא הוקצו
<u>(16,000)</u>	
48,000	
20,000 ← רווח, נתוני מידע	ח' רווח הון
4,000 ← כלל חברתי	ז' הוצ' פחת
16,000 ← כלל חברתי	ז' ר"ק

הערה : EBITDA הוא לא מדד חשבונאי, כלומר : הוא לא נובע מכללי חשבונאות, אלא מדד שנתון לפרשנויות, ולכן :

1. פרשנות זו גורסת שהמדד הזה לא כולל פחת והפחתת, אבל כן כולל שערוכים למיניהם, כגון : רווחי הון בגין נדל"ן להשקעה וכו'.
 2. פרשנות זו טוענת שהמדד הזה לא כולל פחת והפחתות, וגם לא כולל שערוכים למיניהם, כגון : רווחי הון.
- בבחינה/בתרגילים אם נתון שמנהל התפעול הראשי סוקר EBITDA ולא נאמר בנוסף כלום, אז פותרים תמיד לפי הפרשנות השנייה, כלומר : ללא שערוכים.

סוג 4 : עסקה פנימית עם מגזר פיננסי- מה שמאפיין מגזר פיננסי הוא שההכנסות שלו אלו הכנסות מימון ו"עלות המכר" שלו היא הוצאות מימון. בקיצור, הרווח הגולמי שלו זה הכנסות מימון בניכוי הוצאות מימון, לדוגמא : נניח שמגזר 1 הוא מגזר פיננסי, ומגזר 2 לא פיננסי. עוד נניח שב-1/15 מגזר 1 נתן הלוואה למגזר 2, בסכום של 100,000, ריבית-10%, ההלוואה לרבות הריבית טרם נפרעה.

נדרש : הצג את ההשפעה על הביאור המגזרי, תחת 2 הנחות בלתי-תלויות :

1. הרווח המדווח הוא רווח תפעולי, הנכסים וההתחייבויות המדווחים הם תפעוליים.
2. הרווח המדווח הוא רווח לפני מס, והנכסים וההתחייבויות המדווחים הם תפעוליים.

פתרון :

הנחה 1 :

<u>מאוחד</u>	<u>התאמה</u>	<u>מגזר 2</u>	<u>מגזר 1</u>	
-	(10,000)	-	10,000	הכנסות מדווחת
-	(10,000)	-	10,000	רווח מדווח
-	(110,000)	-	110,000	נכסים מדווחים
-	-	לא תפעולי	-	התחייבויות מדווחות

נתוני מידע

-	(10,000)	-	10,000	הכנסות מימון נטו
---	----------	---	--------	------------------

כלל חברתי

10,000	הוצאות מימון
<u>(10,000)</u>	
-	

110,000	התחייבויות שלא הוקצו
<u>(110,000)</u>	
-	

דגש : גם אם ההלוואה הזו היא הלוואה לזמן ארוך, אנחנו לא מציגים נתון מידע של השקעות בנכסים לא שוטפים. הסיבה לכך היא שהשקעות בנכסים לא שוטפים אינן כוללות נכסים פיננסיים.

יתרה הדדית

10,000 ←	הכנסות, רווח, נתוני מידע	ח' הכני מימון
10,000 ←	כלל חברתי	ז' הוצי מימון

110,000 ←	כלל חברתי	ח' הלוואה לשלם
110,000 ←	נכסים	ז' הלוואה לקבל

הנחה 2 :

<u>מאוחד</u>	<u>התאמה</u>	<u>מגזר 2</u>	<u>מגזר 1</u>	
-	(10,000)	-	10,000	הכנסות מדווחת
-	-	(10,000)	10,000	רווח מדווח
-	(110,000)	-	110,000	נכסים מדווחים
-	-	לא תפעולי	-	התחייבויות מדווחות

<u>מאוחד</u>	<u>התאמה</u>	<u>מגזר 2</u>	<u>מגזר 1</u>	
				<u>נתוני מידע</u>
-	(10,000)	-	10,000	הכני מימון נטו
-	(10,000)	10,000	-	הוצ' מימון
				<u>כלל חברתי</u>
		110,000		התח' שלא הוקצו
		<u>(110,000)</u>		
				-
				<u>יתרה הודית</u>
		10,000 ←	10,000	ח' הכני מימון ← הכנסות, רווח, נתוני מידע
		10,000 ←	10,000	ז' הוצ' מימון ← רווח, נתוני מידע
		110,000 ←	110,000	ח' הלוואה לשלם ← כלל חברתי
		110,000 ←	110,000	ז' הלוואה לקבל ← נכסים מדווחים

סוג 5 : עסקה עם ההנהלה- מה שמאפיין עסקאות עם ההנהלה הוא שההנהלה לא נחשבת מגזר, ואז בעצם כל הנתונים של ההנהלה, הם נתונים כלל חברתיים.
דוגמא : ב-1/15 מגזר 1 העוסק בבנייה, מכר להנהלה הראשית משרד תמורת 100,000, רווח גולמי- 20%, מרכיב הקרקע זנית, אורך חיים- 10 שנים. הרווח המדווח הוא רווח תפעולי, הנכסים המדווחים הם נכסים תפעוליים.
נדרש : הצג את ההשפעה על הביאור המגזרי.

<u>מאוחד</u>	<u>התאמה</u>	<u>מגזר 1</u>	
-	(100,000)	100,000	מכירות
-	(20,000)	20,000	רווח גולמי
			<u>כלל חברתי</u>
		$100,000 * \frac{1}{10} = 10,000$	הוצאות שלא הוקצו
		<u>(2,000)</u>	
		8,000	
		$100,000 * \frac{9}{10} = 90,000$	נכסים שלא הוקצו
		<u>(18,000)</u>	
		72,000	

<u>נתוני מידע</u>	
10,000	פחת
<u>(2,000)</u>	
8,000	
100,000	השקעה בנכסים לא שוטפים
<u>(20,000)</u>	
80,000	
<u>ברוטו</u>	
	י.פ -
(א) (18,000)	שינוי
$100,000 * 20\% * \frac{9}{10} =$	י.ס (18,000)

(א) מתפצל ל: ביטול מכירות- (100,000), ביטול ע. המכר- 80,000, ביטול פחת- 2,000

← מכירות, רווח	100,000	ח' מכירות
← רווח	80,000	ז' ע. המכר
← כלל חברתי*1	2,000	ז' הוצ' פחת
← כלל חברתי*2 (*)	18,000	ז' ר"ק

(*) ההנהלה רשמה עלות של רכוש קבוע בסך 100,000, מבחינת הקבוצה יש מעבר ממלאי לר"ק בסכום של 80,000, ולכן: הניפוח הוא 20,000.

גורם 3: טעויות בנתונים- לעיתים נקבל נתונים שגויים, וכמובן שנצטרך לתקן אותם, לדוגמא: הרווח המדווח של מגזר 1 הוא 100,000 ומקבל החלטות דורש רווח תפעולי, וכנתון נוסף נקבל שהרווח כולל הוצאות מימון של 20,000. כמובן שבמקרה הזה הרווח המדווח הוא שגוי, ולכן: נגדיל אותו ב-20,000, כך שנציג בביאור 120,000, אבל מצד שני כנתון כלל חברתי נרשום הוצאות מימון של 20,000.

גורם 4: הקצאות- להזכירכם, אנו מבצעים הקצאות למגזרים אך ורק אם הן בוצעו בדיווח הפנימי. לעיתים, נקבל את הנתונים המדווחים לפני הקצאות, ונצטרך לבצע את ההקצאות, לדוגמא: הוצאות שלא הוקצו- 100,000, הרווח המדווח של מגזר 1: 40,000, הרווח המדווח של מגזר 2- 20,000. כמו-כן, קיימת מכונה שמשמשת גם את מגזר 1, וגם את מגזר 2 ביחס של 40:60. הוצאות הפחת בסך 10,000 כלולות בהוצאות שלא הוקצו, אף-על-פי שבדיווח הפנימי הפחת הוקצה לפי היחסים האמורים. במקרה הזה, שוב הנתונים שקיבלנו הם למעשה שגויים. נקטין את ההוצאות שלא הוקצו מ-100,000 ל-

90,000, אבל מצד שני נקטין את הרווח המדווח של מגזר 1 ב-6,000, ושל מגזר 2 ב-4,000, כך שנציג 34,000 ו-16,000.

גורם 5: שחזורים- בחלק מהשאלות נדרש לבצע שחזורים. כללים בסיסיים לשחזורים:

1. בחברה יצרנית (תעשייתית) פחת בגין מכונות ייצור כלול בעלות המכר, כך שאם נתון אחוז רווח גולמי, שבאמצעותו אנחנו מוצאים את הרווח הגולמי, אז הרווח הגולמי הזה כבר כולל פחת. לעומת זאת, בחברה מסחרית הפחת הוא חלק מהוצאות המכירה והוצאות ההנהלה.
2. יש לשים לב שרווחי הון בגין רכוש קבוע, נב"מ ונדל"ש הם חלק בלתי-נפרד מהרווח התפעולי.
3. כאשר נתון שמגזר מסויים ממומן בהון עצמי, זה אומר שאין לו התחייבויות, כך שאין לו הוצאות מימון, ואם מגזר פיננסי ממומן בהון עצמי, אז אין לו הוצאות מימון, כך שהרווח הגולמי שלו שווה להכנסות מימון (להזכירכם, שבמגזר פיננסי רווח גולמי זה הכנסות מימון פחות הוצאות מימון).
4. נכסים תפעוליים אלו הם נכסים אשר יצרו את הרווח התפעולי. כלל אצבע להחלטה האם נכס מסויים הוא תפעולי- עלינו לבדוק האם הסעיף התוצאתי בגינו, נמצא בתוך הרווח התפעולי, לדוגמא: מכונה זהו נכס תפעולי, כי הוצאות הפחת כלולות ברווח התפעולי. לעומת זאת, מס נדחה זה לא נכס תפעולי כי הוצאות המס הן לא חלק מהרווח התפעולי.
5. התחייבויות תפעוליות- אותן רעיון: אלו התחייבויות אשר יצרו את הרווח התפעולי. שוב, אנחנו מפעילים את כלל האצבע. דוגמאות: ספקים, הלח"מ, הפרשה לאחריות וכו'.

דוגמא: להלן נתונים לגבי מגזרים מסויים:

	<u>מגזר 1</u>	<u>מגזר 2</u>	<u>מגזר 3</u>	<u>מגזר 4</u>
מכירות	1,000,000	800,000	600,000	500,000
% רווח גולמי	20%	30%	25%	?
הוצ' הנהלה	30,000	20,000	40,000	60,000
הוצ' פחת	12,000	15,000	8,000	9,000
תחום עיסוק	יצרני	יצרני	מסחרי	פיננסי
מימון	עצמי	זר	עצמי+זר	עצמי
רווח מדווח	תפעולי	תפעולי	תפעולי	תפעולי

נדרש: שחזר את הרווח המדווח.

פתרון :

$$\text{מגזר 1 – רווח מדווח} : 170,000 = 20\% * 1,000,000 - 30,000 =$$

יש לשים לב שהפחת הוא נתון סרק, שכן מדובר על מפעל יצרני, כך שהפחת בגין מכונות הייצור נמצא כבר ברווח הגולמי, ובגין ציוד ההנהלה נמצא בתוך הוצאות הנהלה. אין שום משמעות לכך שהוא ממומן בהון עצמי.

$$\text{מגזר 2 – רווח מדווח} : 220,000 = 30\% * 800,000 - 20,000 =$$

שוב, הפחת לא רלוונטי מאותה סיבה, ושוב אין משמעות שהמימון הוא זר.

$$\text{מגזר 3 – רווח מדווח} : 110,000 = 25\% * 600,000 - 40,000 =$$

למרות שמדובר על מגזר מסחרי, גם הפעם הפחת לא רלוונטי, כי הוא כלול כבר בהוצאות ההנהלה, והמימון גם הוא לא רלוונטי.

מגזר 4 – רווח מדווח : מדובר במגזר פיננסי, ומכיוון שהוא ממומן בהון עצמי, אז אין לו הוצאות מימון, ולכן : הרווח הגולמי שווה להכנסות - 500,000, ולכן : הרווח התפעולי הוא $500,000 - 60,000 = 440,000$. גם כאן, לא התייחסנו לפחת, כי הוא נמצא בהוצאות הנהלה.

גורם 6 : נתונים מדווחים שונים לכל מגזר - מה קורה אם מקבל החלטות התפעולי הראשי, מקבל את החלטותיו עבור כל מגזר לפי מדד שונה, לדוגמא : עבור מגזר 1 הוא בוחן רווח גולמי, עבור מגזר 2 הוא בוחן רווח תפעולי וכן הלאה. מבחינת הביאור, זה מה שאנחנו מציגים, אבל אחת מהפרשנויות טוענת שמבחינת המבחנים יש כאן בעיה, כיצד בכלל נבצע את מבחן הרווח המדווח. ברור שאי-אפשר לחבר רווח גולמי, עם רווח תפעולי וכו', ולכן : הפרשנות קובעת כי רק לצורך המבחנים יש ליצור מכנה משותף. בדוגמא שלנו : רווח גולמי.

גורם 7 : מספר נתונים מדווחים לכל מגזר - מה קורה אם לכל מגזר מקבל החלטות בוחן מספר נתונים, לדוגמא : עבור כל אחד ואחד מהמגזרים הוא בוחן גם את הרווח התפעולי וגם EBITDA? אנחנו לא מציגים את שני הרווחים בביאור, ולכן : נבחר את המדד אשר קרוב יותר לכללי חשבונאות מקובלים. בדוגמא שלנו : רווח תפעולי.

גורם 8 : סוגי התאמות - כאמור, עלינו לבצע התאמות בין הנתונים בביאור לבין הנתונים בדו"ח המאוחד. כל סוג של התאמה, עלינו לזהות בנפרד, לדוגמא : התאמות בגין עסקה פנימית, התאמות בגין מדיניות וכו'.
דוגמא : מקבל החלטות התפעולי הראשי מקבל את החלטותיו על-סמך מכירות על בסיס מזומן. להלן נתונים לגבי מגזרים 1 ו-2 :

<u>מגזר 2</u>	<u>מגזר 1</u>	
400,000	600,000	מכירות במזומן
(80,000)	120,000	עלייה (ירידה) בלקוחות
-	100,000	מכירה במזומן למגזר 2

נדרש : הצג ביאור מגזרי.

פתרון :

<u>מאוחד</u>	<u>התאמה- בסיס מצטבר</u>	<u>התאמה- ע.פ.</u>	<u>מגזר 2</u>	<u>מגזר 1</u>	
940,000	40,000	-	400,000	500,000	מכירות לחיצוניים
-	-	(100,000)	-	100,000	מכירות בין-מגזריות
940,000	40,000	(100,000)	400,000	600,000	

עלינו לבצע שני סוגים של התאמות :

1. הסוג הרגיל- הסוג הנפוץ, התאמות בגין עסקה פנימית.
2. המגזרים מדווחים על בסיס מזומן, אבל בדו"ח המאוחד כמובן שהמכירות הן על בסיס מצטבר, ולכן : עלינו לבצע התאמה כדי לעבור מבסיס מזומן לבסיס מצטבר.

אצל המגזר הראשון יש עלייה בלקוחות, פקודת היומן :

ח' לקוחות 120,000
ז' מכירות

כלומר, צריך להגדיל את המכירות ב-120,000.

במגזר השני, יש ירידה בלקוחות, פקודת היומן :

ח' מזומן 80,000
ז' לקוחות

הפקודה הזו הגדילה את המכירות על בסיס מזומן, אבל זה לא קיים בבסיס מצטבר, ולכן : עלינו להקטין ב-80,000, כך שבנטו כדי לעבור לבסיס מצטבר, יש להגדיל את המכירות ב-40,000.

גורם 9 : תיקונים רטרואקטיביים- בחלק מהשאלות נצטרך לבצע תיקונים

רטרואקטיביים של הביאור אשתקד. השאלה היא באיזה מקרים?

1. כלל ההמשכיות- אם מגזר עומד במבחנים של השנה ואשתקד דווח באחרים, אנחנו מבצעים תיקון רטרואקטיבי, אבל התיקון הוא פשוט: מוציאים אותם מאחרים, ורושמים אותם בנפרד.
2. אם היו טעויות או בדו"ח הכספי של אשתקד או בביאור של אשתקד, כמובן שצריך לבצע תיקון רטרואקטיבי, אבל בניגוד למקרה הקודם, הפעם נצטרך לבצע את כל המבחנים מחדש, מכיוון שהנתונים שעל-פיהם ביצענו את המבחנים הם שגויים.
3. שינויים חשבונאיים אשר מחייבים תיקון רטרואקטיבי לפי IAS-8, כגון: מעבר בנדל"ש ממודל העלות למודל השווי ההוגן. שוב, נצטרך לבצע תיקון של הביאור, כולל מבחנים מחדש.
4. שינוי של שיטת ההקצאות- מחייב תיקון רטרואקטיבי, כולל מבחנים מחדש.
5. אם יש שינוי במבנה הארגוני הפנימי שכתוצאה מכך זהות המגזרים משתנה, צריך לבצע תיקון רטרואקטיבי, כולל מבחנים מחדש, אבל לעיתים זה לא מעשי כי אין נתונים אחורה לפי הזהות החדשה. במקרה הזה נציג השנה שני ביאורים: לפי זהות המגזרים הישנה, וגם לפי זהות המגזרים החדשה, לדוגמא: עד 12/14 הפילוח היה מושתת על מגזרים עסקיים, כך שב-2014 הביאור היה לפי מגזרים עסקיים. בשנת 2015 כתוצאה משינוי במבנה הארגוני, הפילוח השתנה למגזרים גיאוגרפיים. ברור שבשנת 2015 נציג את הביאור לפי מגזרים גיאוגרפיים. אם זה אפשרי, נתקן את שנת 2014 ונציג גם כן לפי מגזרים גיאוגרפיים, ואם לא, אז בשנת 2015 נציג שני ביאורים, גם עסקיים וגם גיאוגרפיים.

שיעור מספר 20 - 21.2.2016

פרקטיקה לעומת שאלות – המשך-

שאלות – המשך-

גורמים בהם ניתקל בשאלות – המשך-

גורם 10: עודף עלות- ברוב השאלות, הנתונים שנקבל הם מתוך הדו"חות הנפרדים והעצמאיים, אבל בדרכי הסכומים המדווחים הם מתוך הדו"ח המאוחד, ולכן: את הפחתת עודף העלות יש להפחית מהרווח המדווח. כמובן אם הפחתה כלולה ברווח המדווח, ואם זה בגין רכוש קבוע/נב"מ/נדל"ש יש להציג כנתון מידע של פחת. יתרות עודף עלות יש להוסיף לנכסים המדווחים, כמובן בתנאי שהם כלולים בנכסים המדווחים.

דגש: יש לשים לב למצב של רכישת חברת בת בשנה שבה אנו עוסקים.

נניח שאנחנו מכינים ביאור לשנת 2015, וב-1/15 נרכשה חברת בת העוסקת בתחום האלקטרוניקה. להזכירכם, שהתפיסה ברכישת חברת בת היא תפיסת הרכישה, כלומר: רכשנו את כל הנכסים וההתחייבויות לפי שווי הוגן, ולכן: אם הנכסים המדווחים, לדוגמא הם נכסים תפעוליים, אז אנחנו הרי מציגים אותם כנתון מידע- השקעות בנכסים לא שוטפים, ולכן: חשוב מאוד לרשום במגזר האלקטרוניקה השקעה בנכסים לא שוטפים, את כל השווי ההוגן של הנכסים הלא שוטפים למועד הרכישה.

גורם 11 : חברה כלולה- ברור שכל החברות המאוחדות נכללות בביאור. השאלה העולה היא כיצד להתייחס לחברה כלולה בביאור. התשובה היא שהכול תלוי במקבל ההחלטות התפעולי הראשי. בעיקרון, יש שתי אפשרויות:

1. מקבל ההחלטות אינו מתייחס לחברה הכלולה כמגזר- במקרה הזה, אם הרווח המדווח כולל רווחי אקוויטי, אז נציג כמובן כולל רווחי האקוויטי, ונציג גם את רווחי האקוויטי כנתון מידע. אם הרווח המדווח לא כולל רווחי אקוויטי, נציג את רווחי האקוויטי בנתונים הכלל חברתיים. אם הנכסים המדווחים כוללים השקעה בכלולה, נציג את ההשקעה בכלולה כנתון מידע, ואם הנכסים המדווחים לא כוללים השקעה בכלולה, אז ההשקעה בכלולה היא חלק מהנכסים הכלל-חברתיים (נכסים שלא הוקצו).
2. מקבל ההחלטות התפעולי הראשי מתייחס לחברה הכלולה כמגזר, דהיינו: הוא בוחן את המכירות שלה, הרווח, הנכסים, כאשר הוא יכול לעשות זאת או לפי שיעור החזקה או לפי 100% (תלוי בו). בכל מקרה, אם כך פועל מקבל ההחלטות, אז זה מה שנציג בביאור. במקרה הזה, נוצרת בעיה כי הרי בדו"ח המאוחד, אין פירוט ספציפי של ההכנסות וההוצאות ושל הנכסים וההתחייבויות של הכלולה. במאוחד מופיעים רק שני מספרים: השקעה ורווחי אקוויטי, ולכן: נפתח טור של התאמות, נקרא לו "התאמות בגין כלולה" ולמעשה בטור הזה נבטל את כל מה שהצגנו בגין הכלולה. כמובן, שבמקום זאת נציג בנתונים הכלל חברתיים את רווחי האקוויטי, ואת ההשקעה בכלולה.

גורם 12 : מגזר שהופסק- להזכירכם, שלגבי פעילות מופסקת שבשנה בה מתקיימים התנאים, אז כל הנכסים מוצגים במספר אחד כנכסים של פעילות ומופסקת וכנ"ל גם הפעילויות. כמו-כן, הרווח מוצג גם הוא במספר אחד נטו ממס. בנוסף, אנחנו מתקנים רטרואקטיבית את הרווח.

השאלה היא מה הקשר לביאור? ישנן שתי גישות כיצד להתייחס למגזר שהופסק:

1. מגזר שהופסק לא עונה כבר על הגדרת מגזר. המשמעות היא שהנכסים שלו יוצגו במסגרת הנכסים הכלל חברתיים, ההתחייבויות שלו במסגרת ההתחייבויות הכלל חברתיות, והרווח שלו בכלל לא יוצג, כי המטרה היא להגיע לרווח לפני מס, ורווח מפעילות מופסקת בכלל מוצג לאחר מס. בנוסף, נצטרך לבצע תיקון רטרואקטיבי של מספרי ההשוואה, כי בשנה שעברה זה הוצג כמגזר, ולכן: צריך להוציא את זה משם ולעשות מבחנים מחדש.
2. אם מקבל ההחלטות התפעולי הראשי מתייחס למגזר שהופסק עדיין כמגזר, דהיינו: עדיין בוחן את התוצאות שלו, אז כך נציג בביאור, אבל אז יש בעיה, כי בדו"ח המאוחד, לא מופיעות המכירות שלו, הנכסים שלו לא מופיעים באופן מפורט וכו', ולכן: נפעל בצורה מאוד דומה לכלולה- נפתח טור של התאמות בגין מגזר שהופסק, ובטור הזה נבטל את כל מה שהצגנו. בנוסף, נוסיף את הנכסים שלו לנכסים הכלל

חברתיים ואת ההתחייבויות שלו להתחייבויות הכלל חברתיות. את הרווח שלו, כאמור, אין מה להוסיף כי הוא בכל מקרה לא מופיע בביאור. השאלה היא מה לגבי מספרי השוואה? הם הוצגו כמגזר וזה בסדר, אבל בכל זאת יש בעיה. הסיבה לכך היא שבכל הסעיפים התוצאתיים ישנה בעיה, כי תיקנו רטרואקטיבית את הרווח, ולכן: נצטרך שוב לתקן רטרואקטיבית את הביאור ע"י פתיחת טור של התאמות בגין מגזר שהופסק ובטור הזה נבצע התאמות רק לסעיפים התוצאתיים (כי את הסעיפים המאזניים לא מתקנים רטרואקטיבית).

● כיצד פותרים שאלה בדיווח מגזרי-

שלב 1: זיהוי מקבל החלטות התפעולי הראשי, זיהוי הפילוח וזיהוי הסכומים המדווחים- כל מה שעלינו לעשות בשלב הזה הוא לסרוק את התרגיל וכאמור למצוא מיהו מקבל החלטות, ואז לבדוק מהם הנתונים שהוא בוחן, וע"י כך לקבוע את הפילוח ואת הסכומים המדווחים.

שלב 2: הקבצת מגזרים דומים- עלינו לסרוק את התרגיל ולחפש נתון האם ההנהלה רוצה לקבץ. אם כן, צריך לבדוק אם אפשר לקבץ. להזכירכם, המגזרים חייבים להציג ביצועים כלכליים דומים והם חייבים להיות דומים בכל מאפייני הדמיון במצטבר. אם התנאים מתקיימים, אנחנו מקבצים את המגזרים. אם לא, ממשיכים להתייחס בנפרד.

שלב 3: נייר עבודה- מציירים את נייר העבודה בצורת הביאור, כשמעתיקים לנייר העבודה הזה את הנתונים המדווחים מתוך התרגיל עצמו כפי שהם. בנוסף, בוחרים את נתוני המידע מתוך הרשימה הסגורה.

שלב 4: מעבר על הנתונים הנוספים- עוברים עליהם ומשקפים את ההשפעה של כל נתון על נייר העבודה. זה יכול להיות עסקאות בין מגזריות, ואז נשקף בטור ההתאמות, וזה יכול להיות עסקה בתוך המגזר, ואז נתקן את המגזר עצמו וכו'. המטרה היא שבסוף השלב הזה, נייר העבודה יהיה מוכן לצורך המבחנים.

שלב 5: קביעת המגזרים החשובים- למעשה בשלב הזה אנחנו עושים את כל סוגי המבחנים, כך שבסיום השלב הזה, אנחנו יודעים בדיוק אלו מגזרים אנחנו מציגים בנפרד, ואילו מגזרים יוצגו במסגרת אחרים.

שלב 6: הצגת הביאור- ביאור מילולי- לא נדרש, ביאור עיקרי- תמיד נידרש, ביאור נוסף- אנחנו מבצעים אך ורק אם יש לנו נתונים.